

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio prima. Vtrum corpus Christi sit in Eucharistia per co[n]uersionem panis in ipsum, vel vtrum cum corpore Christi remaneat substantia panis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

iusmodi, de conse. di. 12. Si autē queritur de accidentibus. Prima est principalis lectio. Et diuiditur in duas. Primò determinat modum quo sacramentū conficitur. Secundò explanat ibi: Sub alia autem specie. Prima diuiditur in duas. Primò determinat veritatem. Secundò tangit circa hoc aliorum opiniones ibi, quibusdā videtur esse substantialis. Hęc secunda diuiditur in tres secundū tres opiniones quas tangit. Secunda ibi, quidā verò sic dicunt. Tertia ibi, alii verò putant. Primò diuiditur in tres. Quia primò proponit primam opinionem. Secundò obicit in contrarium & soluit. Tertiò ostēdit quæ locutiones sunt concedendæ vel negandæ secundum hanc opinionem. Secunda ibi, sed huic sententiæ. Tertia ibi, non tamē concedunt quidam. Secunda pars principalis in qua determinat de speciebus sub quibus fit cōuersio diuiditur in quatuor. Primò determinat quædam de speciebus. Secundò incidenter determinat de admisione aquæ. Tertiò ostēdit qualiter aqua apponitur. Quarto concludit quædam correlaria. Secunda ibi, sed quare sub duplici specie. Tertia ibi, aqua verò eis admiscenda est. Quarta ibi, Colligitur verò ex prædictis.

2 IN speciali sic proceditur. Et querit primò qualis sit illa cōuersio panis & vini in corpus Christi verum, scilicet an sit cōuersio substantialis, an formalis, an alterius generis. Et dicit quod non est formalis, quia species quæ prius erant manēt: postea dicit quod quibusdā videtur quod cōuersio sit secundum substantiam vel substantialem, hoc modo dicentibus in substantias conuerti substantiam, quia substantia panis & vini totaliter fit substantia corporis & sanguinis Christi. Postea ponit circa hoc quorundam obiectionē: si enim sic intelligatur cōuersio, tunc quotidie fit aliqua substantia corpus Christi, & sanguis Christi quæ antē nō fuerat, & sic corpus Christi quotidie augetur & ex materia aliqua formatur quæ in conceptione non fuit, & dicit Magister ad hoc responderi posse quod panis fit corpus Christi, nec tamen propter hoc corpus Christi augetur, nec fit ex noua materia, præter eam ex qua in conceptione fuit formatum, quia non fit ex pane tanquam ex materia, sed per transubstantiationem miraculosam: & sic conceditur quod panis fit corpus Christi, sicut farina fit panis. Vnde bene conceditur quod illud quod erat panis est corpus Christi, nō tamen manens panis, sed mutatus. Postea dicit quod alia opinio est hanc cōuersionem sic esse intelligendam, quod sub accidentibus sub quibus erat prius substantia panis & vini post consecrationem est substantia corporis Christi, & prior substantia panis & vini resoluitur in præiacentem materiam vel annihilatur. Tertia opinio est, quod substantia panis & vini remanet cū substantia corporis & sanguinis Christi. Et verba consecrationis ex hoc solo verificantur, quia ubi est vna substantia est & alia. Magister autem probat per aliquas auctoritates quod post consecrationem non remanent nisi species vini & panis, sub quibus est corpus & sanguis Christi. Postea assignat triplicem rationem, quare corpus Christi sub aliena specie sumitur. Prima est ad augendum meritum fidei quæ est de visis. Secunda ad vitandam horrorem. Tertia ne detur infidelibus occasio irridendi, sumitur etiam hoc sacramentum sub duplici specie, quia Christus duplicem naturā assumpsit animam & carnem, & hoc sacramentum est ad tuitionem vtriusque, & quamuis sit duplex species, vnum tamen est sacramentum & sub vtraque specie vnus Christus: nec dicitur benedictio iterari, quia virtute cōuersionis non est sub specie panis, nisi corpus, nec sub specie vini, nisi sanguis, nec sunt eadem verba super vtramque speciem prolata. Postea dicit quod hoc sacramentum nō potest in aliis rebus consisti, nisi in pane & vino, etiam admiscenda est aqua: si tamen per ignorantiam vel negligentiam omittatur, verum est sacramentum, sed ille qui omisit est puniendus. Vltimò dicit quod Christus dedit discipulis suis tale corpus, quale tunc habuit, scilicet passibile & mortale: nos autem sumimus tale corpus quale nunc habet, & addit quod euang. charistia intrinseca non est danda populo, quia soli Iudæ dedit buccellam intrinsecam, nec tunc dedit ei corpus suum, sed prius dederat cum aliis discipulis. Et in hoc terminatur sententia lectionis, &c.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum corpus Christi sit in Eucharistia per cōuersionem panis in ipsum, vel vtrum post consecrationem remaneat substantia panis.

Tho. 3. q. 75. ar. 2.

Circa distinctionem istam primò queritur, vtrum corpus Christi sit in hoc sacramento per cōuersionem substantiæ panis in ipsum, vel vtrum post consecrationem remaneat substantia panis & vini. Et arguitur quod substantia panis & vini remaneat, quia illud, ad quod sequitur pauciores difficultates est magis eligendū, sed ponendo quod substantia panis & vini remaneat, sequitur vna sola difficultas quæ non est multum magna nec insolubilis, scilicet quod duo corpora sint simul: ponendo autem quod non remaneat sequuntur multæ difficultates, scilicet quomodo talia accidentia possint nutrire, corrumpi, & quomodo ex eis possit aliquid generari. Cū hęc omnia fiant ex præsupposita materia, ergo (vt videtur) primum est magis eligendum.

2 Item illud solū efficitur in hoc sacramento, quod exprimitur per formā verborum, sed per hęc verba, hoc est corpus meum, solū exprimitur existētia, vel presentia corporis Christi in hoc sacramento, & in nullo penitus fit mentio de destitio substantiæ panis, vel de cōuersione eius in corpus Christi, ergo istud non est ponendum.

3 IN contrarium arguitur, quia duo corpora nō possunt esse simul, sed si substantia panis maneret post consecrationem, essent ibi duo corpora simul, scilicet corpus Christi & panis, quare &c.

4 Item impossibile est aliquid esse nunc ubi non fuit prius, nisi vel ipsum mutet, vel aliquid in ipsum possit, nec possit etiam per miraculum aliud fieri. Cū habere se nunc aliter quā prius sit realiter idem quod mutari, sicut diffinitio & diffinitum, ergo cū corpus Christi sit nunc in isto sacramento & non prius, oportet quod hoc sit per aliquem motum vel mutationem: sed nihil horum ponitur ex parte corporis Christi, quia non mouetur de loco suo, nec recipit nouam formā vel amittit: ergo oportet quod aliquid aliud in ipsum mutetur: non species panis, quia illa manent, ergo substantia.

5 Item si substantia panis remaneret, non saluaretur veritas verborum sacramentalium: quia non esset verum dicere, hoc est corpus meum, sed hic est corpus meum: hoc autem est inconueniens, ergo &c.

6 RESPON SIO. Ad declarandum seu persuadendum aliquammodo illud quod in præce. dist. fuit omisium de modo existentiæ corporis Christi in hoc sacramento, vtrū sit ibi per cōuersionem substantiæ panis in ipsum, vel per alium modum. Aduertendum est quod cū inter omnia miracula quæ continent fides nostra istud sit vnum de maximis, scilicet quod corpus Christi manens in celo localiter & circumscriptiue sit simul in hoc sacramento, nō est intentionis nostræ dare modum euidentiæ per quem hoc possit fieri: quia hoc est super omnem humanam intellectū cuiuslibet viatoris, sed intendimus solum dare modum persuasibilem per quē aliquammodo manuducamur in illud quod tradit fides de hoc sacramento, & in illud quod tenet ecclesia de modo existentiæ corporis Christi in ipso, nec gloriatur aliquis si sciat arguere contra modū quem intendimus ponere: quia facillimum est impugnare per humanam rationē & Philosophiam ea quæ sunt fidei, & omnes modos declarantes fidem, & difficillimum est, & forte impossibile est euidenter omnes tales impugnationes soluere: vt ostensum fuit. r. lib. super prologum sententiarum: sed cui non placuerit ille modus quem ponere intendimus studeat alium ponere, & sciat quod forte patitur tot vel plures calumnias quā nos. nec sufficiat aliter dici in generali quod est alius modus, quamuis nobis incognitus & occultus: quia hoc postea dicere quilibet idiota & ignarus. Procedatur ergo sic ad solutionem questionis, quia primò ostendatur quot modis aliquid potest esse in alio quantum pertinet ad propositum. Et secundò declarabitur aliquammodo secundum quem illorum modorum corpus Christi est in hoc sacramento.

7 Quantum ad primum sciendum est quod refert alia quid presens esse alteri, & esse in altero: & vt loquamur in proposito refert aliquid esse in loco, & esse presens loco.

Essē

Esse enim in loco importat habitudinem continentiae ex parte loci. Esse autem praesens loco non importat habitudinem continentiae, sed solum realem exhibitionem essentiae: unde & locus est praesens realiter locato, sicut e converso, quantum locus non continentur a locato sed e converso. Et quantum proprie loquendo ita sit, ut dictum est, tamen large loquendo confuevit dici omne illud esse in loco quod est praesens loco: unde & Deum dicimus esse in omni loco & angelum in aliquo, cum tamen Deus & angelus loco non continentur, secundum hoc possumus dicere quod aliquid est in loco dupliciter: scilicet proprie ratione continentiae, vel large ratione solum praesentiae ad locum. Primo modo aliquid potest esse in loco dupliciter, scilicet circumscriptione, ut quantum sit & ea quae quantitate extenduntur: & diffinitive, ut ea quae sunt in quanto sed quantitate non extenduntur: sicut communiter ponitur de anima humana, ex quo enim corpus cuius anima est actus loco terminatur & finitur tanquam termino & sine extrinseco, consequens est quod anima eodem termino finitur sed non circumscribitur, quia non est quanta, nec secundum se, nec per accidens. Large vero dicitur esse aliquid in loco ratione solum praesentiae ad locum, sicut illud quod nec est quantum, nec in quanto: sicut angelus qui dicitur esse in loco ratione ordinis quem habet ad locum vel ad corpus existens in loco, prout dictum fuit in 1. lib. cum ageretur de loco angeli. Secundum autem omnes hos modos est realis praesentia vnius ad alterum, & hoc satis clarum est in duobus praemis modis. Illud enim quod est in loco circumscriptione vel diffinitive modo quod dictum est, est realiter praesens loco (ut de se patet). Angelus autem realiter praesens est corpori quod mouetur loco in quo est corpus mortuum, quia semper oportet actuum prius saltem ordine naturae esse realiter praesens passivo antequam realiter agat in ipsum, ut patet. de generatione. Et quantum sunt alii reales modi essendi sicut causa est in effectu & effectus in causa, non sunt tamen ad propositum, sed potius ad oppositum ut dictum fuit dist. praec. Differunt tamen tres praedicti modi, quia quod est praesens loco diffinitive vel circumscriptione non potest illis modis esse simul in pluribus locis. Quod autem est praesens loco tertio, potest simul esse praesens pluribus locis: sicut angelus est praesens omnibus corporibus quae potest mouere.

8 HIS suppositis dicendum est quod corpus Christi non est in hoc sacramento primo modo scilicet circumscriptione, nec secundo modo, scilicet diffinitive, sed solum tertio modo. Primum patet quia illud est alicubi circumscriptione quod mensuratur loco continentiae & configuratur ei, sed corpus Christi non commensuratur neque configuratur dimensionibus speciei panis & vini, nec loco earum, ergo non est ibi circumscriptione. Secundum patet quia corpus Christi non est in speciebus sacramentalibus, nec in aliquo alio subiective quae modo anima est in corpore ut per illud possit dici corpus Christi esse diffinitive in sacramento quemadmodum anima dicitur diffinitive esse in loco in quo corpus animatum est circumscriptione.

9 Quantum ad tertium dicenda sunt tria. Primum est, quod substantia panis & vini conuertuntur in substantiam corporis Christi. Secundum est quod mediante tali conuersione corpus & sanguis Christi virtute diuina habent talem ordinem seu habitudinem ad species sub quibus fuerunt panis & vinum, quod sunt eis realiter praesentes. Tertium est, quod quantum iste modus sit de facto, non est tamen negandum quin alius modus sit Deo possibilis, ita videlicet quod Deus posset facere quod remanente substantia panis & vini corpus & sanguis Christi essent in hoc sacramento. Primum patet autoritatibus sanctorum & ex determinatione ecclesiae. Dicit enim Ambrosius lib. de sacramentis sic, licet figura panis & vini videatur, nihil tamen aliud quam caro Christi & sanguis post consecrationem credendum est. Item in eodem, sermo Christi creaturam mutat & sic ex pane fit corpus Christi. Aug. etiam in lib. sententiarum Prosperii: & recitatur de conse. dist. 2. Nos autem, dicit sic, cum fideliter pariamur ante consecrationem esse panem & vinum quae natura formauit, post consecrationem vero carnem Christi & sanguinem quae benedictio consecrauit. Item Eusebius, & habetur de conse. dist. 2. quia corpus, dicit sic, inuisibilis sacerdos visibiles creaturas in substantiam corporis & sanguinis sui, verbo

suo secreta potestate commutat. & quamplurimae aliae autoritates sunt quae expressè idem sonant. Item expressè habetur hoc ex determinatione ecclesiae de summa trinitate & fide catholica, cap. Firmiter credimus.

10 Quantum ad secundum notandum est, quod omnis limitatio ad locum & distantia & propinquitas localis est ratione quantitatis. Nam sublata omni quantitate non remaneret locus, nec esse in loco, nec per consequens esse propinquum, vel distans secundum locum. Unde & si annihilatis omnibus rebus quantis remaneret sola res spirituales Deus videlicet & angeli, nulla esset alteri propinqua, vel distans localiter, & tamen vna esset alteri praesens realiter secundum gradum suae naturae, & secundum ordinem quem haberent ad inuicem, nam & tunc & exacte istis rebus quantis, res spirituales (ut angelus) qui secundum suam essentiam non est in loco ita ut sit alteri rei propinquus localiter, vel distans propinquitate, vel distantia quae sit in eo subiective est rei corporali praesens. In plus est ergo realis praesentia quam localis quae est solum ratione quantitatis, non sequitur ergo corpus Christi non est praesens localiter speciebus panis, ergo non est praesens realiter. Quod autem possit eis esse praesens realiter aliquo modo sicut angelus est realiter praesens rei corporali persuadetur sic, quia similibus comparatio est substantiae corporalis ad locum circumscriptione quantitate, qualis est comparatio substantiae spiritualis ad locum: & hoc apparet ex praemis, corpus enim non plus competit situs nec locus, quam spirituali substantiae, nisi ratione quantitatis quae amota non aliter comparatur ad locum substantiae corporalis quam spiritualis: sed substantia spiritualis (ut angelus) potest simul esse praesens omnibus locis vel corporibus, ad quos vel ad quos potest habere simul immediatum ordinem, ergo idem est censendum de substantia corporali circumscriptione quantitate, scilicet quod potest praesens esse omni rei ad quam virtus diuina daret ei immediatum ordinem. Vterius sic arguitur: illud quod habet spiritualis substantia de se, vel substantia corporalis si non esset quanta, dato sibi ordine ad aliquas alias res, hoc potest habere substantia manens quanta ratione quae substantia, non ratione quae quanta diuina virtute, sed substantia spirituali vel corporali si esset actualiter non quanta conueniret, quod esset praesens realiter cuilibet rei ad quam haberet realiter immediatum ordinem, ut declaratum est, ergo hoc idem potest diuina virtute conuenire substantiae quantae ratione quae substantia est. Minorem patet, sed maior probatur, quia eorum quae sunt distincta secundum essentiam, quantum sunt idem subiecto, vnum tamen potest habere habitudinem ad aliquid ad quod aliud non habet consimilem, ut patet sepe in omnibus: quantum ergo substantia corporis Christi & sua quantitas sunt vnum subiecto, tamen nihil prohibet quod Deus det ei (ut substantia est & non ut quanta) talem habitudinem ad species panis in ipsum conuersi, ratione conuersionis, vel ex alia causa qualem habitudinem ipse haberet, vel habere posset diuina virtute, si non esset quanta actu. Sed illa habitudo esset, vel esse posset habitudo realis praesentiae ad illam rem ad quam haberet immediatum ordinem, ut declaratum est, ergo substantia corporis Christi quantum sit actualiter quanta vel per quantitatem suam sit localiter tantum in caelo, tamen ipsa ut substantia, & non ut quanta potest diuina virtute habere talem habitudinem vel ordinem ad species panis in ipsum conuersi, ut ipsa est eis realiter praesens. Et hic modus quantum non sit demonstratiuus, nec euidentis, quia nihil istorum est possibile in materia quae est pure fidei, imò contra omnia talia plura possunt argui quam euidenter responderi, tamen inter omnes modos adhuc inuentos videtur probabilior & traditioni ecclesiae concors. Cui autem hic modus non placet, inueniat aptiorem.

11 Quantum ad tertium dicendum est quod quantum iste modus sit de facto tenendus, scilicet quod corpus Christi est in hoc sacramento altaris conuersa substantia panis in ipsum, non est tamen negandum quin alius modus sit Deo possibilis, videlicet quod Deus posset facere quod remanente substantia panis corpus Christi esset in hoc sacramento, quia secundum omnes Deus potest facere, quicquid non implicat

implicat contradictionem, sed corpus Christi esse in hoc sacramento sine conversione substantiæ panis in ipsum, non plus implicat contradictionem quam ipsum esse in sacramento facta conversione, ergo sicut unum est possibile ita & reliquum. Minor probatur: quia omnis repugnantia, vel contradictio quæ usque modo inuenta est ad probandum quod corpus Christi non possit esse in hoc sacramento sine conversione substantiæ panis in ipsum procedit ex aliqua trium causarum quæ tanguntur in tribus argumentis factis ad questionem. Et ideo sufficit respondere ad tria argumenta prædicta.

12. Ad primum eorum dicendum est quod argumentum impedit semetipsum, quia corpus Christi quod potest simul esse cum aliena quantitate potest simul esse cum substantia subiecta illi quantitati, non enim repugnat duobus corporibus esse simul nisi ratione quantitatis cuius est excludere ab eodem situ aliam quantitatem, sed corpus Christi potest simul esse cum quantitate panis, ut ponit omnis opinio quæ ponit corpus Christi verum esse in hoc sacramento, ergo æque facilliter potest esse cum substantia panis manente sub sua quantitate.

13. Ad secundum dicendum quod vtriusque propositio tam maior quam minor est falsa. Ratio etiam magis concludit oppositum quam propositum. Quod maior sit falsa patet, quia Deus potest facere quod supra ultimam spheram quæ nunc est esset alia continens ipsam in qua esset sicut in loco, & sic ultima spheræ quæ nunc est, esset in loco ubi prius non fuit absque mutatione sui, & absque mutatione alterius in ipsam: quævis enim spheræ de nouo creata esset mutata large accipitur ad mutationem per creationem, tamen non esset mutata in priorem spheram. Et similiter potest Deus facere quod corpus Christi esset de nouo in sacramento altaris absque mutatione sui & absque mutatione alterius in ipsum, facta tamen aliqua mutatione circa panem vel aliquid aliud.

Nec sequitur si circa panem sit aliqua mutatio quod illa sit conversio panis in corpus Christi, quia potest esse aliqua alia, sed esset fallacia consequentis à superiori ad inferius affirmando. Minor etiam est falsa, quia corpus Christi existens de nouo in sacramento non est ubi prius non fuit, quia esse in sacramento non est habere nouum ubi. Nam ubi est circumscriptio corporis à circumscriptione loci procedens. Cum igitur corpus Christi non sit in sacramento circumscriptiue, patet quod non est in eo tanquam in aliquo ubi, nec per consequens est ubi prius non fuit. Cuius oppositum assumit minor propositio. Ratio eorum etiam magis concludit oppositum quam propositum, quia definitio non potest conuenire nisi cui conuenit diffinitum. Si ergo aliter se haberet nunc quam prius, sic definitio eius quod est moueri, vel mutari non conueniret alicui nisi cui conueniret esse motum vel mutatum: si ergo corpus Christi per hoc quod est de nouo in sacramento se habeat aliter hunc quam prius prout isti arguunt, sequitur quod ipsum sit motum, vel mutatum, & non panis in ipsum, cuius oppositum ipsi intendunt concludere. Et sic patet quod illa ratio non cogit.

14. Cum ergo conversio non sit necessaria ad existentiam corporis Christi in sacramento quantum ad eius permanentiam, sed solum quantum ad fieri de nouo, quia corpus Christi permanet in sacramento quantum diu permanent species, conversio autem non semper fit, sed solum in pronuntiatione verborum, satis etiam durum est, & derogare videtur immensitati diuinæ potestatis dicere, quod Deus non possit facere corpus suum esse in sacramento per alium modum quam per conversionem substantiæ panis in ipsum, maxime cum ponendo conversionem fieri, difficilissimum est videre qualiter ipsa faciat aliquid ad hoc quod corpus Christi sit in sacramento. Quia sicut se habet substantia ad substantiam, sic se habet quantitas ad quantitatem, sed si quantitas panis conuertetur in quantitatem corporis Christi, non propter hoc quantitas corporis Christi fieret ubi fuit quantitas panis, ergo similiter propter conversionem substantiæ panis in corpus Christi, non apparet quod corpus Christi debeat esse ubi fuit substantia panis, nec quod ad hoc talis conversio aliquid operetur. Item conversio in aliquid præexistens magis videtur facere quod conuersum sit in illo, in quod conuertitur quam e converso, sicut alimentum fit in alio, & non e converso, sed secundum hoc conversio panis in corpus Christi magis videtur facere quod panis

esset ubi est corpus Christi, quam quod corpus Christi esset ubi fuit substantia panis. Patet ergo quod est temerarium dicere quod corpus Christi diuina virtute non possit esse in sacramento nisi per conversionem panis in ipsum. Tenet enim fides quod humanitas quæ de se nata est constituitur proprium suppositum fuit in alieno supposito per solam habitudinem existendi in alio ipsi datam à Deo, quare ergo non poterit dici quod corpus Christi non mutatum secundum locum, nec secundum formam aliquam abolutam possit esse de nouo in sacramento per nouum ordinem seu habitudinem ipsi datam à Deo in quantum est substantia & non in quantum est quantitas, quia secundum quod substantia est, non esset limitata ad aliquem locum, ut dictum fuit in præcedente questione.

15. Propter tertium similiter non oportet dicere quod substantia panis non remaneat, quia ex quo ponitur corpus Christi realiter esse in hoc sacramento, pro ipso potest reddi vera locutio ut non solum dicatur corpus Christi est hoc, sed dicatur hoc, id est, contentum sub hoc est corpus meum, quia indefinita verificatur pro vno solo. Nec oportet quod demonstraretur substantia panis dato quod esset ibi, sicut non oportet quod fiat demonstratio specierum ibidem existentium. Si autem iste modus esset verus de facto, multæ dubitationes quæ occurrunt circa hoc sacramentum (tenendo quod substantia panis non remaneat) essent solute. Dubitatur enim qualiter ex hoc sacramento potest aliquid nutriri, & quomodo species possunt corrumpi, & ex eis aliquid generari: quæ omnia saluarentur naturaliter eo modo sicut saluarentur si natura panis & vini non affluerentur ad naturam sacramenti, ponuntur enim manere post consecrationem sicut ante. Sed quia hic modus non debet teneri de facto, cum ecclesia determinauerit oppositum quæ non præsumitur errare in talibus, ideo tenendo de facto aliam partem respondendum est ad argumenta quæ sunt in contrarium.

16. Ad primum in oppositum dicendum est quod in his quæ sunt fidei non est semper eligenda illud ad quod sequuntur pauciores difficultates, sic enim poneremus in diuinis vnum suppositum, & illud abolutum, ad quod positionem nulla difficultas sequitur secundum humanam rationem. Sed est ponendum magis illud quod est contra numerum dictis sanctorum, & traditioni ecclesiasticæ, licet plures difficultates occurrant. oportet enim intellectum nostrum capere in obsequium fidei.

17. Ad secundum dicendum est quod illud solum efficitur in hoc sacramento principaliter quod significatur per formam verborum, sed secundario efficitur quicquid ad illud antecedit, vel illud concomitatur, ad existentiam corporis Christi in hoc sacramento antecedit transubstantiatio panis in ipsum, concomitantur autem diuinitas vnica corpori & quantitas cum cæteris accidentibus, ut dicunt tenentes istum modum. Et ideo vtrumque efficitur in hoc sacramento scilicet existentia corporis Christi & conuersio panis.

QUESTIO SECUNDA.

Vtrum Deus possit conuertere quodlibet in quodlibet.

Capit. 3. q. 76. ar. 4.

Secundo queritur, vtrum Deus possit conuertere quodlibet in quodlibet. Et arguitur quod sic, quia agens quod habet potestatem super totum esse huius & illius potest conuertere vnum in aliud, sed Deus habet hanc potestatem super esse cuiuslibet creature, ergo potest conuertere quamlibet in aliam.

Item maius est facere aliquid ens ex nihilo quam conuertere vnum ens in aliud, sicut maior est distantia inter nihil & ens quam inter duo entia. Sed Deus potuit facere & fecit omnia entia ex nihilo, ergo à fortiori ratione potest conuertere quodcumque ens in aliud.

Ad idem est quod dicit Ambrosius super epistolam primam ad Cor. 10. ubi dicit sic. Sermo Dei qui ex nihilo potuit facere quod non erat, potest ea quæ sunt mutare in id quod non erant. Non enim minus est dare nouas naturas rebus quam mutare.

In contrarium arguitur ex autoritate Augustini super Genes. ad litteram qui dicit, quod corpus in corpus posse